

Rom 11, 32

32: For Gud har overgitt dem alle til ulydighet, for at han kunne vise nåde mot dem alle.

Nå begynner Paulus avslutningen av sin omfattende og herlige forkynnelse over Guds evige rådslutning om hvordan menneskene skulle bli frelst. Dette har vært det store emnet hans gjennom brevets første store hoveddel: de elleve første kapitlene. Han avslutter med nøyaktig det samme budskapet som han begynte: med å forklare hvordan alle mennesker er under synd, står skyldige for Gud, og at alle bare kan frelses gjennom Guds nåde og miskunn. Paulus begynte brevet (de to første kapitlene) med et omfattende bevis på at "både jøder og grekere alle er under synd" (kap. 3: 9). Men han forkynte samtidig også at vi "blir rettferdiggjort ufortjent av Guds nåde". På samme måte har han i de tre siste kapitlene (9 - 11) vist at jødene tross all religiøsitet, nå i sin vantro er falt i en ennå større synd enn de verste hedningene, men likevel til slutt skal bli frelst gjennom Guds miskunn. Dette er det egentlige innholdet i disse ordene: "For Gud har overgitt dem alle til ulydighet, for at han kunne vise nåde mot dem alle" (sv: Ty Gud har inneslutit alla under otro, på det att han skulle förbarma sig över alla).

Overgitt/"innesluttet" - "overgitt dem alle til ulydighet" (sv: inneslutit alla under otro). Hva kan så dette bety? Gr. tekstens ord for "overgitt/inneslutte" brukes f. eks. om hvordan en fange blir innesluttet i et fengsel, eller om fisk i noten, og betyr vanligvis: å bli overgitt i en annens makt. (Se f. eks. 1Sam 24: 19, Sal 31: 9, 78: 62, 1Makab 5: 5 og Luk 5: 6). Når vi kjenner betydningen av dette ordet, og legger merke til sammenhengen, da ser vi at meningen er denne:

På grunn av deres vantro, har Gud latt både hedninger og jøder forherdes og forblindes i denne deres vantro (se kap. 1: 18-24 og kap. 11: 8-10). Og dette har han gjort ved å overgi dem/inneslutte dem i et vantroens fengsel. Han har overgitt dem til vantroens overmakt, og på denne måten gjort dem alle til like store syndere. Gjort dem alle like uverdige til å motta noe som helst godt fra Gud. Og dermed, når han likevel tar dem opp i sitt nåderike - som jo allerede var skjedd med hedningene, og blitt lovet om jødene - så må det utelukkende være hans egen guddommelige miskunn og nåde som gjør dette.

Jødene hadde selvsagt også gjennom alle tider vært syndere, ja, vært et ulydig og gjenstridig folk. Men før evangeliet ble forkynt for dem, om at Kristus var kommet til jord som vår forsoner, og de hadde tatt anstøt mot dette og falt i sin aller største synd og korsfestet Kristus, da så de jo ut til å være et folk som hadde mangfoldige fortrinn framfor hedningene. Og selv satt de jo alltid fast i denne oppfatningen. Men etter dette deres største fall ble de like store, ja, større syndere enn de aller verste hedningene. Da ble alle sammen, både hedninger og jøder, overgitt/innesluttet til ett og samme ondskapens og vantroens fengsel. Det er helt klart at de gjennom sin ulydighet (sv:

ohørsamhet) selv var skyld i at de ble så forherdet i sin ondskap (kap. 1: 18-24, 10: 16, 21). Men når så Herren også forherdet dem i denne tilstanden, så brukte han i sin visdom denne deres ondskap til å opphøye sin store miskunn og nåde. Når de ikke ville tro eller adlyde hans råd, så lot han denne ulydigheten få utvikle seg til de grader, at når han til slutt tilgir dem alt, og tar dem opp i sitt rike, så skal hans guddommelige miskunn og nåde stråle fram i sin skjønneste glans. Og det at han overgir dem, både hedninger og jøder, i deres vantros overmakt, det er dette som heter at "Gud har overgitt dem alle til ulydighet".

For at han kunne vise nåde mot dem alle. Det var dette som var den store Guds nådefulle hensikt da han overgav dem alle til ulydighet/vantro. Først ville han grundig tilintetgjøre alt som kunne likne på verdighet eller fortjeneste hos disse fattige menneskene. For at det ikke skulle være noe som helst igjen som kunne frelse dem, uten hans rene miskunn og nåde. Den store Gud finner jo ingen som helst verdighet hos syndere. Men når han ikke kan få åpenbart sin nåde så lenge vi tror vi har noe som helst å komme fram med for Gud, så lar han ulydigheten og vantroen få utvikle seg i den grad at vår tilstand virkelig må bli åpenbar for oss. For først når det virkelig blir slutt på vår rettferdighet, da står det åpent så Guds nåde kan bli utgytt i hele sin rikdom.

Guds nåde og vår fortjeneste kan aldri gå sammen. Det er rake motsetninger, slik Paulus også uttrykker det i v. 6: "Er det ved nåde, da er det ikke lenger av gjerninger. Ellers er ikke nåden lenger nåde. Men hvis det er av gjerninger, er det ikke lenger nåde. Ellers er heller ikke gjerningen lenger noen gjerning". Dette forholdet gjelder alle mennesker til alle tider. Men gjennom disse store hendelsene i datidens verden (først hedningenes og senere jødernes forherdelse - og deretter benådning for begge) skulle dette også stå klart og åpenbart fram i det ytre for alle mennesker. Hele verden skal nå se at verken hedningenes verste ugudelighet, eller jødernes blodige fiendskap mot Gud, kunne hindre Guds nåde, som alle disse stakkars synderne får eie, bare de til slutt kan bøyes ned for Kristus. I sin store visdom har Gud forstått å lede begge disse folkenes ulydighet så alt sammen fører fram til så store bevis på Guds miskunn og nåde. Det er denne dybden av rikdom og visdom og kunnskap hos Gud, Paulus til slutt bryter ut i tilbedelse og undring over (v. 33-36).

Gud hadde altså et helt konkret mål med å overgi både hedningene og jødene til deres vantrø. Og det er fremdeles akkurat samme mål han har for øye når han først gjennom loven gjør oss til riktig fortapte syndere, før han kan få åpenbart for oss sin miskunn og nåde. Så, når det gjelder Guds hensikt, er teksten vår helt lik den vi har i Gal 3: 22: "Skriften har stengt alt inne under synd, for at løftet, ved tro på Jesus Kristus skulle bli gitt til dem som tror". For at "Skriften har stengt alt inne under synd" er jo akkurat det samme som at Guds ord kaster alt som finnes i oss under fordømmelsens dom, under overskriften: "synd". Skriften dømmer alt som er utenfor Kristus under forbannelse - uansett hvor vakkert og rett det lyser og glitrer (Gal 3: 10). "For at hver munn skal bli lukket igjen, og for at hele verden skal bli straffskyldig for Gud". Skriftens dom er at "det er ingen forskjell, for alle har syndet" (Rom 3: 19-23).

Så er det ikke bare alt som er i oss, alt det vi selv forsøker på for å bli rettferdige, som blir "stengt inne under synd". Vi blir også selv "overgitt til ulydighet" (sv: inneslutna under otro), fordømt og fortapt. Og det skjer ikke bare gjennom at Skriftens ord viser oss at vi er syndere. Heller ikke bare gjennom at vi speiler oss i lovens bud. Nei, dette skjer bare gjennom bitter erfaring. Det skjer når "loven vekker synden til live" slik at vi blir "grenseløst syndig ved budet" (Rom 7: 7-13). Da skjer akkurat det samme med oss, gjennom loven, som Gud gjorde med hedningene og jødene da han overgav dem alle til ulydighet og vantro. Selve lyset bare økte ondskapen deres, og styrtet dem ennå dypere - når de ikke var lydige mot lyset. Dette taler Paulus om, og sier til og med om hedningene disse ordene: "Selv om de kjente Gud, æret de ham ikke som Gud" - for de "undertrykker sannheten i urettferdighet" - "Derfor overgav Gud dem også til urenheter i sine hjerters onde lyster" (kap. 1: 18-24).

Men ennå tydeligere viser dette seg når det gjelder jødene; at det var Kristus selv og lyset av hans ord som ble det som gjorde at de falt. Ondskapen deres hadde aldri utviklet seg så skrekkelig hvis ikke Kristus var kommet. Derfor kalles han da også for en "snublestein" og en "klippe til anstøt" (sv: "støtsten" og "förargelsesklippa"). Og slik går det også med oss under loven. På grunn av alt det onde som bor i oss, så egget budet bare ondskapen ytterligere opp - "synden ble grenseløst syndig ved budet". Men Herren har bare ett og samme nådefulle mål med alt dette; at Guds rettferdighet ved tro på Jesus Kristus skal komme til alle som tror.

Dette taler Paulus om i Rom 5: 20: "Men loven kom inn ved siden av, for at fallet skulle bli større. Men der synden ble større, ble nåden enda mer overstrømmende rik" (sv: varest synden överflödade, där överflödade nåden ännu mer). Der ser vi på nytt den samme nåderike hensikten med at vi skulle stenges inne under synd. Synden var jo hele tiden tilstede i oss. Men Gud ville ikke tillate at den bare holdt seg skjult. Den gikk jo allerede som en mektig flod gjennom hvert menneskes vesen. Men Gud ville ikke la den flyte så stille og rolig at den fortsatt var like ukjent. Derfor satte han en demning foran den, så den skulle tvinges til å stige, ja, "överflöda", og dermed forskrekke oss. En slik demning er loven. At "synden överflödade" sier akkurat det ordene skildrer. Det er ikke bare angeren, men selve synden som "överflödar". Det viser apostelen tydelig nok i det sjuende kapitlet, når han uttrykkelig viser hvordan selve budet: "Du skal ikke begjære" nettopp virker i oss alle mulige begjær, og at "uten lov er synden død". Men når så budet kommer til oss i kraft og arbeider i samvittigheten, da "våkner synden til live". Da reiser den seg. Da stiger det opp flere og sterkere syndige lyster enn noen gang tidligere (v. 7-13).

Også her viser Paulus oss den nåderike hensikten som ligger i alt dette: Dere døde bort fra loven, frigjort fra det som holdt oss fanget, for at dere nå skal leve med ham som er stått opp fra de døde, og i den nye kjærligheten som nå fødes i hjertet til den som tror (v. 4, 6). At vi er bundet, overgitt til og blitt innesluttet under synden, har bare som hensikt at Gud skal få åpenbart for oss sin store "miskunn" og "nåde". Men så lenge vi ikke vil tro denne nåden, men bare, akkurat som jødene, søker å bygge opp vår egen rettferdighet, - og dermed også er "overgitt til ulydighet" - så er vi dermed også bundet inn under alt som følger med vantroen: trolldoms ånd, redsel for Gud, bitterhet overfor hans

krav, uro, kval og overmektig synd. Hvis vi derimot går konkurs på alt vi selv er i stand til å utrette, og bare søker den ufortjente, store nåden i Kristus - da finner vi straks alt i ham. Alt det som vi i all vår uro søkte å finne i oss selv: rettferdighet, nåde, fred, glede, kjærlighet, lyst og kraft til det gode. Men dette kunne vi verken tro eller motta, før vi var blitt tilstrekkelig utpint under vantroen. Derfor skjer det da også fortsatt at "Gud overgir dem alle til ulydighet, for at han kan vise nåde mot dem alle".

Måtte vi huske dette godt! For her ligger hemmeligheten - både når det gjelder vår benådning og vår helliggjørelse. Herren vår Gud må få gjøre fullstendig slutt på all vår egen verdighet og muligheter. Vi må komme dit hen at vi helt og holdent gir opp alt dette, og blir som de verste synderne i våre egne øyne. Vender vi oss da til Kristus, da er det også straks slutt med at noen som helst synd tilregnes oss. Da skal vi aldri mer dømmes etter loven. Da lar Gud sin miskunn og nåde, og all Åndens kraft strømme over oss. Det var bare derfor han "overgav alle til ulydighet, for at han kunne vise nåde mot dem alle". Han gjorde alle like - for at han kunne miskunne seg over alle - over alle som til sist bare opphøyer og tilber Sønnen.

På samme måte som han viste miskunn mot hedningene, uansett hvor grove syndene deres var, bare de tilba Sønnen. Slik skal han også miskunne seg over hver éneste en, "om deres synder er røde som skarlagen" (Jes 1: 18). På samme måte som han skal miskunne seg over jødene når de vender om, selv om de har korsfestet Guds Sønn, slik skal han også miskunne seg over oss - selv om vi lenge i vantro har korsfestet ham. Det er dette ordet "alle" taler til oss her - "for at han (Gud) kunne vise nåde mot dem alle". Og denne store miskunn som er for alle, den skal også alle få erfare - bare de først er blitt fortapte syndere, men nå tilber og opphøyer Sønnen (Han kom "for å frelse det som er fortapt" Luk 19: 10). På den måten kan Gud i sin visdom og nåde styre vårt forderv så det fører til den største åpenbarelse av hans miskunn og nåde. Det er også grunnen til at himmelen i evighet skal gjenlyde av frelste synderes lovsang over Guds store og uendelige miskunn. Og dette må vel alt nå vekke alle Guds barn til lovprisning og tilbedelse over all Guds ubegripelige visdom, nåde og makt, - slik apostelen nå også avslutter dette sitt budskap.